

గణపతి తత్వము

నారాయణ సమారంభాం వ్యాస శంకర మధ్యమాం ।

అస్మదాచార్య పర్యంతాం వందే గురు పరంపరామ్ ॥

శ్రీకళాణభిదం దేవం భారతీయతిశేఖరం ।

ఆచార్యం దక్షిణాచారప్రవర్తక మహంభజే ॥

నమః ప్రమాణ మూలాయ కవయే శాస్త్ర యోనయే ।

ప్రవృత్తాయ నివృత్తాయ నిగమాయ నమోనమః ॥

పరమేశ్వరుడు 'నిగమ' శబ్దవాచ్యుడు. సర్వప్రమాణములకు మూలము, కవి, శాస్త్ర యోని.

'దురధిగతాత్మతత్వ నిగమాయ తవత్త తనోః ।'

- భాగవతము

దుర్భేధం యదాత్మ తత్వం తస్య నిగమాయ

జ్ఞాపనాయ, తవ ఆత్తతనోః ఆవిష్కృత మూర్తేః ॥

- శ్రీధరవ్యాఖ్యయు.

సచ్చిదానందాత్మకము, దురవబోధమునైన ఆత్మ తత్వము నావిష్కరించుటకొరకే

పరమేశ్వరుడు శరీరమును దాల్చి యవతరించుని తెలియచేయుచున్నవి.

తాదృశనిర్గుణ, నిరాకార, సచ్చిదానందాత్మక,

శుద్ధ బ్రహ్మ తత్వమే గణేశతత్వము.

పురాణములలో నుపబృంహితమైన గణేశతత్వమును

గూర్చి శృతి ఈ విధముగా చెప్పుచున్నది.

“గణానాం త్వా గణపతిగ్ం హవామహే కవిం కవీనా

ముపమశ్రవస్తమమ్ । జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణ

స్పత ఆన శ్చ ణ్వా న్నూతిభి స్సీదసాదనమ్ ॥

గణపతిం గణానాం మధ్యేగణపతిం గణరూపేణ పాలకమ్ ॥ - మహీధరః

ఇది వేదత్రయము నందు పఠితమైన గణపతి దేవతాకమంత్ర

రాజము. ఇది కర్మ, భక్తి, జ్ఞాన, బోధకము.

ఈ మంత్రమునందు పరమేశ్వరుని రూప ప్రపంచాత్మత్వము,

శబ్ద ప్రపంచాత్మత్వము, నిరతిశయ మహత్వము, ప్రదర్శితములు.

‘గణానాం త్వా గణపతిః’ - పరమేశ్వరుని రూపప్రపంచాత్మత్వము

‘బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పతిః’ - పరమాత్మ యొక్క నిఖిలమంత్రరూప రూపత్వ,

మంత్రపాలక స్వరూపమైన శబ్ద ప్రపంచాత్మత్వము

‘జ్యేష్ఠరాజః ఉపమశ్రవస్తమః’, కవీనాం కవిః - పరబ్రహ్మయొక్క నిరతిశయ మహత్వము.

- ప్రవంచితమని వేదబాష్యకర్తల యభిప్రాయము.

“హే బ్రాహ్మణస్పతే. బ్రహ్మణోఽన్నస్య పరివృథస్య కర్మణోవాపతే పాలయతః గణానాం

దేవాది గణానాం సంబంధినం గణపతిం స్వీయానాం పతిమ్ ॥

కవీనాం క్రాంత దర్శినాం కవిమ్ ॥

ఉపమశ్రవస్తమమ్ । ఉపమీయతేఽనయే త్యుపమాసర్వేషాం

అన్నానాం ఉపమానం శ్రవోన్నం యస్య స తథోక్తః

అతిశయేనోపమశ్రవం ఉపమశ్రవస్తమః

జ్యేష్ఠరాజం జ్యేష్ఠాః ప్రశస్యతమాః తేషాం మధ్యే రాజంతం

మంత్రాణాం స్వామినం త్వా త్వాం హవామహే అస్మిన్కర్మణ్య హ్వయామః ।

కించనః అస్మాకం స్తుతీః శృణ్వన్ త్వం ఊతిభిః

పాలనై ర్హేతు భూతైః సాదనమ్ । సీదం త్యస్మిన్నితిసదనమే ।

యజ్ఞం గృహం ఆసీద ఉపవిశ ॥”

-సాయణః

ఈ మహామంత్రము యజ్ఞపరముగ నిట వ్యాఖ్యాతమైనను

అధిదైవ, ఆధ్యాత్మపరముగా కూడ భావింపవలసియుండును.

వేదత్రయమందు పఠితమైన గణపతి దేవతాక మంత్రరాజము, కర్మ, భక్తి, జ్ఞాన

భోదకము. సర్వశుభకార్యారంభములయందును, యజ్ఞ యాగాది క్రత్వారంభమునను

ఈ మంత్రము పఠించి ఆరాధన చేయుట సంప్రదాయము.

కాన, సాధకుడు అధికార భేదముననుసరించి, అధియజ్ఞ, అధిదైవ, ఆధ్యాత్మ

పరముగా మంత్రార్థమును భావించవలసియుండును.

గాయత్రీ మంత్రము ఉపనయనాది సంస్కారములయందును,

జవధ్యానాదులయందును, యజ్ఞ యాగాది క్రతువులయందును

వినియుక్తమగుచుండును. కాని వినియోగభేదముచే ఈ మంత్రమునందు ఏమియు

భేదములేదు.

క్రత్వను ష్ఠాన సమయమున నధి యజ్ఞముగ సౌరమండల పరముగను, జపానుష్ఠాన

సమయములో నధిదైవముగ సూర్యదేవతాపరముగను, ధ్యానసమయములో

నధ్యాత్మముగ ప్రత్యగాత్మ పరముగను గాయత్రీ మంత్రార్థమును భావింపదగును.

పురాణవర్ణితమైన గణపతిరూపమును వైదిక బుక్కులు ఈ రీతిగా

ప్రతిపాదించుచున్నవి.

“ ఆతూన ఇంద్రక్షుమంస్తం చిత్రంగ్రామం సంగృభాయ ।

మహాహస్తీ దక్షిణేన ॥

‘ఏకదంతాయ విద్మహే వక్ర తుండాయ ధీమహి ।

తన్నో దన్నీ ప్రచోదయాత్ ॥

మహాహస్తీ, ఏకదంత, వక్రతుండ, దంత... ఆదిగాగల గణపతి నామములు వైదిక ఋజుత్వ పఠితములే.

“వైదిక తత్వరత్నము” అనుగ్రంథము గణపతియొక్క రూపమును విశేషముగా వివరించినది.

గణాదిం పూర్వముచ్చార్య వర్ణాదిం తదనంతరం ।

అనుస్వారః పఠతః । అర్ధేందులసితం । తారేణ రుధమ్ ।

ఏతత్తవమనుస్వరూపమ్ । గకారః పూర్వరూపమ్ । అకారో మధ్యమరూపమ్ । అనుస్వార శ్చాంతరూపమ్ । బిందురుత్తరరూపమ్ ।

నాదః సంధానమ్ । సంగీహితాసంధిః ॥

సైషా గణేశవిద్యా । గణకఋషిః । నిచ్చద్గాయత్రీఛందః । గణపతిర్దేవతా । ఓం గం ॥

-అధర్వణ వేదోపనిషత్ గణేశాధర్వశీర్షం

గణ్ సముహే. అనుధాతువునుండి గణ శబ్దము నిష్పన్నమైనది. గణశబ్దముచే సర్వదేవతాగణము, మహాతత్వ, అహంకారాది తత్వగణము, సగుణ, నిర్గుణ బ్రహ్మగణములు ప్రతిపాదితములు గణపతి దేవతారక్షకుడు. జగత్సృజనకర్త, సర్వదేవాధిదైవము అనిభావింపవలసి యున్నది.

మౌద్గలపురాణముగణపతి యొక్క సగుణ నిర్గుణ తత్వము నీవిధముగా వివరించుచున్నది.

“మనోవాణీమయం సర్వం దృశ్యా దృశ్య స్వరూపకమ్ ।

గకారాత్మక మేవం తత్ తత్ర బ్రహ్మ గకారకః ॥

మనోవాణీ విహీనం చ సంయోగా యోగ సంస్థితమ్ ॥

ణకారాత్మక రూపం తత్ ణ కార స్తత్ర సంస్థితః ॥॥

- మనస్సు వాణీ వీటిచే నేర్పడు దృశ్యా దృశ్య ప్రపంచమంతయు 'గ' కారముచే నభిహితము.

- మనోవాణీ రహితమైన రూపమునకు వాచకము 'ణ' కారమని తెలియనగును.

దృశ్యా దృశ్య జగత్తుకు పాలకుడు గాన, గణపతి శిఖరాయమానమైన యారాధ్య దైవముగా, అర్చనీయుడు, ఉపాస్యుడు.

గజానన, గజాస్య శబ్దముల ద్వారా గణపతి రూపము పురాణములయందు అభివర్ణితమై యున్నది.

బాహ్యరూపము తెలిసికొనినంత మాత్రమున గణేశతత్వము అవగతముకాదు.

అభ్యంతర గుహ్యస్థితమైన గణేశ తత్వదర్శనమే 'దర్శన' మనబడును.

గజ మనగా బ్రహ్మ యోగులు సమాధ్యవస్థలో ఆ బ్రహ్మను పొందుదురు. బ్రహ్మ వాచకము 'గ' యని సంప్రదాయవచనము.

“సమాధినా యోగినో యత్ర గచ్ఛన్నీతిగః” ।

అటులనే జగత్పర్జనము 'జ' వర్ణముచే వ్యంజితము.

'యస్మాత్ బింబ ప్రతిబింబ తయా ప్రణవాత్మకంజగత్జాయతే ఇతిజః॥

గణపతిరూపము. ద్వివిధముగ - గజాకృతిగ, నరాకృతిగ కన్పట్టును.

గజాకృతి మాయానవచ్ఛిన్న నిరుపాధిక బ్రహ్మకు, నరాకృతి మాయానవచ్ఛిన్న సోపాధికబ్రహ్మకు పరిచయకములని గుర్తించవలెను.

ఈ రీతిగా ద్వివిధాకృతులతో విరాజిల్లు గణపతి 'తత్వమసి' యను (శుతిచే

ప్రతిపాదింపబడిన శుద్ధబ్రహ్మయొక్క రూపము. ఈ విషయమునే 'త్వమేవ ప్రత్యక్షం తత్వమసి' యని శ్రీగణేశాధ్వర శీర్షము స్పష్టము చేయుచున్నది.

'యం నత్వామునయ స్సర్వే నిర్విఘ్నం యాన్తి తత్పదమ్ ।

గణేశోపనిషద్వేద్యం తద్రుహై వాస్మి సర్వగమ్ ॥'

తత్వమసీత్వాది మహావాక్యస్థ 'తత్' పద లక్ష్యార్థము, గణేశతత్వము రెండును ఒకటే యని పైవచనము వలన అవగతమగుచున్నది.

ఆదిత్య అంబికా, విష్ణు, గణనాథ, మహేశ్వరులు, నిర్గుణ నిరుపాధిక, సచ్చిదానంద రూపమగు పరబ్రహ్మ యొక్క రూపములే. కావుననే పంచాయ తనపూజ, సర్వజనులకు ఆదరణీయమై, శిరోధార్యమై శిష్టజనవ్యవహారములో నొప్పారుచున్నది. గణేశోపనిషత్, హేరంబోపనిషత్ మున్నగు ఉపనిషత్తులు గణేశతత్వము సచ్చిదానంద నిర్గుణ తత్వమని ప్రతిపాదించుచున్నవి.

గణేశపురాణము, వినాయక మహాత్మ్యము ఆదిగాగల పురాణములు గణేశుని సగుణ తత్వమును చెప్పుచున్నవి.

న గుణోపాననము బహిరంగోపాయమయిన, నిర్గుణోపాననము అంతరంగోపాయము.

బహిరంగోపాయనిష్ఠాతుడే అంతరంగోపాయసాధనయందు అధికారియని విద్వన్మతము.

కావున, నిర్గుణ పరబ్రహ్మమే. భక్తజన సముధరణైక దృష్టితో, వక్రతుండ, చింతామణిగణపతి, గజానన, విఘ్నరాజ, గణేశాద్యవతారములు దాల్చినట్లు పురాణములలో వర్ణితములు.

ఏకాక్షర, షడక్షరాది గణేశమంత్రములు జప్యములు, ఉపాసనీయములు అని తెలియనగును.

ఏక త్రింశద్గణేశ మస్త్రపాఠః

1. ఓం గం ॥
2. హ్రీం హ్రీం హ్రీం ॥
3. ఓం హ్రం హ్రీం హ్రీం ॥
4. హ్రీం గం హ్రీం॥
5. ఓం హ్రీం గం హ్రీం ॥
6. ఓం హ్రీం గ్రీం హ్రీం ॥
7. ఓం గూం నమః ॥
8. ఓం ఠాం నమః ॥
9. ఓం గ్లాం గం నమః ॥
10. వక్రతుండాయ హుం ॥
11. మేధౌల్కాయస్వాహా ॥
12. ఓం గణేశాయ నమః॥
13. ఓం గం గణపతయే నమః ॥
14. గం క్షిప్ర ప్రసాదనాయస్వాహా ॥
15. ఓం హ్రీం గం హ్రీం వశమానయ స్వాహా ॥
16. హ్రీం గణేశాయ నమః
17. హ్రీం గం హ్రీం మహాగణపతయే స్వాహా ॥

18. ఓం గణేశ ఋణం చింధి వరేణ్యం నమః ఫట్ ॥

19. ఓం గణేశాయ నమః ఓం ॥

20. ఓం తత్పురుషాయ విద్మహే । వక్రతుండాయ ధీమహి । తన్నోదంతిః
ప్రచోదయాత్ ॥

21. హ్రీం వింవిరి గణపతే వరవరద సర్వలోకం మే వశ మానయ స్వాహా ॥

22. ఓం శ్రీం గం సౌమ్యాయ గణపతయే వరవరద సర్వజనంమే వశమానయ
స్వాహా ॥

23. ఓం హ్రీం క్లిం వీరవరగణపతయే వః వః ఇదం విశ్వం మమ వశమానయ
స్వాహా ॥

24. శ్రీం గం సౌమ్యాయ మహాగణపతయే వరవరద సర్వ జనం మే
వశమానయ స్వాహా ॥

25. ఓం గం గణపతయే సర్వ విఘ్నహరాయ సర్వాయ సర్వగురవే
లంబోదరాయ హ్రీం గం నమః ॥

26. రాయస్పృషస్య దదితా నిధిదో రత్న ధాతుమాన్ రక్షోహణో వలగహానో
వక్రతుండాయహుం ॥

27. ఓం హుం గం గ్లౌం హరిద్రా గణపతయే వరవరద సర్వజన హృదయం
స్తంభయ స్తంభయ స్వాహా ॥

28. ఓం వక్రతుండైక దంష్ట్రాయ క్లిం హ్రీం శ్రీం గం గణపతయే వరవరద
సర్వజనంమే వశమానయస్వాహా ॥

29. ఓం నమస్సిద్ధివినాయకాయ సర్వకార్యకర్త్రే సర్వ విఘ్న ప్రశమనాయ సర్వరాజ

వశ్యకరణాయ సర్వజన సర్వస్త్రీ పురుషాకర్షణాయ శ్రీం ఓం స్వాహా ॥

30. ఓం శ్రీం హ్రీం క్లీం గ్లౌం గం గణపతయే వరవరద సర్వజనంమే
వశమానయస్వాహా ॥

31. ఓం క్రౌఢ్య ఊం గ్లౌం గం చింతామణయే రత్నగర్భాయ మహాగణేశాయ
స్వాహా ॥

శ్రీ గణేశ సూక్తి :

1. ఓం గణానాం త్వా గణపతిగ్ం హవామహేహ
కవిం కవీనా ముపమశ్రవస్తమమ్ ।
జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పతి
ఆనః శృణ్వన్నూతిభిః సీదసాదనమ్ ॥
2. నిమసీద గణపతే గణేశుత్వా మాహు ర్విప్రతమం కవీనామ్ ।
న ఋత్ త్వత్క్రియతే కించనారే మహా మర్కం మఘవజ్చత్రమర్చ ॥
3. త్వేషం గణం తవసం ఖాది హస్తం ధునివ్రతం మాయినందాతివారమ్ ।
మయోభువో యే అమితా మహిత్యా వందస్య విప్రతువిరాధసోన్మాన్ ॥
4. ఆతూన ఇంద్ర క్షుమంతం చిత్రం గ్రామం సంగృభాయ ।
మహాహస్తీ దక్షిణేన ॥
5. విద్యాహిత్యాతు వికూర్మింతు విదేష్ఠంతు వీమఘమ్తు విమాత్రి మవోభిః ॥
6. నహిత్యా శూరదేవా నమర్తాసోదిత్యంతమ్ భీమంనగాం వారయంతే ॥
7. ఏతో న్వింద్రం స్తవా మేశానం వస్యః స్వరాజమ్ ।

నరాధసా మర్థిషన్నః

8. ప్రస్తాషదుపగానిష చ్ఛువత్సామగీయమానమ్
అభిరాధసా జగురత్ ॥
9. ఆనోభర దక్షిణే నాఽభిసవ్యేన ప్రమృశ ।
ఇంద్రమానో వసోర్నిభాక్ ॥
10. ఉపక్రమ స్వాభర దృషతో ధృష్ణో జనానామ్ ।
అదాశుష్టరస్యవేదః ॥
11. ఇంద్రయఽఽ ఉనుతే అస్తి వాజో విప్రేభిః సనిత్వః ।
అస్యాభిః సుతం నుమహి ॥
12. సద్యోజువస్తే వాజాఽఽ అస్మభ్యం విశ్వ శ్చంద్రాః ।
వశైశ్చ మక్షూజరంతే ॥